

**Act de control nr. 3 din 26.12.2011
al Comisiei de control a activității organizațiilor de gestiune colectivă a
drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe AGEPI privind rezultatele
controlului activității Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” (AsDAC)
pentru perioada 01.10.2010-31.10.2011**

I. Competenta

În conformitate cu Ordinul Directorului General AGEPI nr.166 din 01.11.2011 a fost creată Comisia de control a activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe (în continuare – Comisia de control), în scopul verificării conformității activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe cu dispozițiile legale din domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe și cu prevederile statutare, conform art.48-51 al Legii nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe (Legea nr. 139/2010).

Astfel, în perioada 09.11-12.12.2011, a fost verificată activitatea Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” (AsDAC), inclusiv la sediul acesteia – str. Zelinski 24 A, de către Comisia de control, în următoarea componență:

- *Buga Narcis*, director departament drept de autor și drepturi conexe, președintele comisiei;
- *Belei Olga*, șef secție control și respectarea legislației, vicepreședintele comisiei;
- *Rotaru Sergiu*, jurist principal, secția control și respectarea legislației, secretar al comisiei
- *Ioniță Andrei*, director departament informatică;
- *Bondaresco Patricia*, șef secție contencios și gestionare statut juridic opi
- *Luțcan Alexandru*, șef secție economie și statistică
- *Brînza Sergiu*, jurist principal, secția control și respectarea legislației;
- *Certan Tatiana*, economist principal, secția economie și statistică;
- *Mihai Adela*, economist principal, secția economie și statistică
- *Sibov Liviu*, jurist principal, secție contencios și gestionare statut juridic opi;
- *Rusu Dumitru*, jurist coordonator, secția înregistrare și expertiză

Conform Instrucțiunii privind controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe, aprobate prin Ordinul Directorului General AGEPI nr.126 din 04.10.2010 (în continuare - Instrucțiunea), activitatea de control s-a realizat în mai multe etape.

➤ Programare

În cazul controlului general anual, OGC-ul trebuie să fie notificat cu 5 zile înainte de efectuarea controlului, concomitent fiind comunicate și obiectivele controlului.

Prin scrisoarea nr.1456 din 01.11.2011 (*copia se anexează*), AsDAC a fost notificată despre efectuarea controlului în perioada 08.11 – 12.12.2011. La 07.11.11 AsDAC a solicitat amânarea controlului din cauza participării directorului general al AsDAC la consultările privind modificarea Legii nr.139/2010, precum și implicarea întregii conduceri a AsDAC la elaborarea bugetului pentru anul 2012, lucru care necesită verificări suplimentare a datelor privind rezultatele înregistrate de AsDAC, mai ales din cauza noilor programe de repartitie, care fiind în proces de implementare, ar fi putut înregistra omisiuni. Motivele indicate în scrisoarea AsDAC s-au considerat neîntemiate.

➤ Documentare

Conform datelor deținute, Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” (AsDAC) activează în baza certificatului de înregistrare la Ministerul Justiției nr.1330 din 16.03.2000.

În Actul de control nr.1 al Comisiei de control a activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe AGEPI privind rezultatele controlului activității AsDAC pentru perioada 01.01.2009-30.09.2010 (Actul de control nr.1/2010), au fost expuse 18 recomandări, însă pînă la momentul începerii controlului AsDAC nu a prezentat nici o informație privind implementarea acestora sau a măsurilor întreprinse pentru implementarea lor.

De asemenea, prin Decizia Comisiei de desemnare a organizației de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe care va elibera beneficiarilor licențe a Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) din 14.12.2010, AsDAC era obligată să prezinte în termen de 3 luni la AGEPI și Asociației Naționale „Copyright” (ANCO) mecanismul de distribuire a remunerației de autor colectate în privința categoriilor de drepturi gestionate de ANCO, obligație care nu a fost respectată de AsDAC.

Au fost examinate și sesizările parvenite la AGEPI din partea dnei Maria Silion, contabil-șef al AsDAC (scrisoarea nr.1596 din 13.07.2011) prin care s-a solicitat interpretarea art.49, alin.(3) din Legea nr.139/2010 ce ține de momentul reținerii sumelor pentru acoperirea cheltuielilor efective aferente gestionării drepturilor, precum și demersul unor membri ai Consiliului (scrisoarea nr.1715 din 27.07.2011) referitor la problemele privind transparența și corectitudinea în luarea deciziilor, prezentarea datelor pe pagina web a AsDAC și modalitatea de repartizare a remunerației acumulate.

Înainte de începerea controlului propriu-zis la sediul AsDAC, membrii Comisiei de Control s-au întrunit în ședință în cadrul căreia a fost întocmit Planul de control al

activității organizațiilor de gestiune colectivă, fiind determinate actele care urmează a fi solicitate și persoanele responsabile de fiecare activitate în parte (*copia se anexează*).

➤ Verificare prealabilă

Reieșind din prevederile Legii nr.139/2010, am verificat respectarea obligației AsDAC de a prezenta la AGEPI documentele stipulate în art.51. În acest sens, am constatat că pînă la data de 09.11.2011, AsDAC nu a prezentat informația necesară, conform legii.

Referitor la pagina web www.asdac.md, ca urmare a accesării, s-a stabilit că aceasta conține mai multe rubrici:

- ✓ Legislație, unde poate fi accesată Legea nr.139/2010 și statutul;
- ✓ Lista societăților străine cu care AsDAC are încheiate contracte de reprezentare reciprocă pînă la 31.12.2010;
- ✓ Lista autorilor și interpreților reprezentați de AsDAC pînă la data de 31.10.2011;
- ✓ Lista formațiilor și orchestrelor reprezentate de AsDAC pînă la 25.11.2011;
- ✓ Fișa de înregistrare pentru spectacole;
- ✓ Avize pentru titularii de drepturi.

La momentul verificării prealabile lipsea pe pagina web informația privind organele de conducere și lista membrilor, componența comisiilor interne; hotărârile Conferinței; situația anuală privind soldul sumelor nerepartizate, sumele colectate și repartizate pe categorii de utilizatori, comisionul reținut; darea de seamă anuală, precum și repertoriul actualizat.

Conform pct.8 al Instrucțiunii, în cazul în care la AGEPI nu au fost depuse documentele necesare sau în situația în care nu au fost publicate pe site-ul OGC, AGEPI urmează să emită un ordin de acordare a unui termen de aducere în concordanță a actelor cu cerințele stabilite.

➤ Efectuarea controlului propriu-zis

Pe data de 09.11.2011 membrii Comisiei de Control s-au deplasat la sediul AsDAC și s-a început verificarea actelor conform listei anexate. S-au verificat registrele corespondenței de intrare/ieșire, registrul contractelor cu autorii-membri ai AsDAC, registrul contractelor cu interpreții-membri ai AsDAC, fiind constatată respectarea procedurii de ținere a evidenței, în conformitate cu Legea nr. 71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre.

II. Actele verificate:

1. Statutul Asociației Obștești – Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova (în continuare – Statutul AsDAC).

Statutul AsDAC a fost aprobat în redacție nouă de Conferința a III-a ordinară a AsDAC din 28.05.2005 și reînregistrat de Ministerul Justiției la 10.11.2005. Acesta

corespunde prevederilor Legii nr. 837-XIII din 17.05.1996 cu privire la asociațiile obștești și Legii nr.293-XIII din 23.11.1994 privind dreptul de autor și drepturile conexe, care a fost abrogată la 01.01.2011, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

În general, statutul corespunde principiilor generale și normelor legale în domeniul gestiunii colective, cu excepția trimiterilor la Legea abrogată nr.293/1994 și a recomandărilor expuse în Actul de control nr.1/2010. Reieșind din considerentul că în prezent la AGEPI se află în lucru proiectul de modificare și completare a Legii nr.139/2010, precum și elaborarea proiectului Regulamentului privind gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, considerăm oportun ca Statutul AsDAC să fie revizuit după intrarea în vigoare a actelor menționate.

În plus, modificarea Statutului este de Competența exclusivă a Conferinței, care se convoacă o dată la 5 ani, iar convocarea Conferinței extraordinare poate avea loc la inițiativa Consiliului AsDAC sau la solicitarea a cel puțin jumătate din membrii AsDAC. În aceste condiții, precum și ținând cont de implicarea AsDAC în procesul de modificare și completare a Legii nr.139/2010 și de elaborare a Regulamentului, propunem ca la etapa actuală să fie puse în discuție la ședința Consiliului necesitatea modificării/completării Statutului AsDAC, să fie pregătit proiectul respectiv și, ulterior, să se decidă în cadrul Conferinței.

2. Hotărârile Conferinței (Adunării Generale) AsDAC

Conferința a IV-a ordinară a AsDAC a avut loc pe 05.06.2010, iar controlul vizează activitatea AsDAC în perioada 01.10.2010-31.10.2011, din acest considerent nu a fost verificată activitatea organului suprem de conducere, aceasta fiind reflectată în Actul de control nr.1/2010. În acest context, urmează să fie luate în considerație recomandările privind modificarea modalității de desemnare și de votare în cadrul adunărilor colectivilor de interpreți sau alți titulari de drepturi.

3. Hotărârile și procesele-verbale ale ședințelor Consiliului AsDAC

În cadrul verificării activității Consiliului AsDAC, Comisia de Control a verificat regulamentul de funcționare, modalitatea de întrunire a Consiliului în ședințe, procesele-verbale și deciziile Consiliului.

Regulamentul privind repartizarea onorariului de autor în cadrul AsDAC a fost aprobat de Consiliul la 04.06.2001, completat prin hotărârile Consiliului din 26.07.2004, 28.10.2005 și 30.12.2009. Conform acestui Regulament, cuantumurile reținerilor sunt aprobate pentru fiecare an calendaristic de către Consiliu odată cu aprobarea devizului de cheltuieli.

Pct.17 al Regulamentului sus-menționat stipulează modalitatea de distribuire a remunerației compensatorii (3% din prețul de vânzare cu amănuntul a echipamentelor și suporturilor materiale) după programele mixte alcătuite în baza borderourilor prezentate de organizațiile de radio, televiziune, restaurante, cazinouri, baruri, etc. Considerăm că acest punct trebuie analizat suplimentar și revizuit, dat fiind că crează

dificultăți pentru stabilirea metodei de distribuire. Pentru a asigura transparența surselor colectate și distribuite, precum și pentru informarea beneficiarilor despre necesitatea achitării, este indispensabilă participarea AsDAC la procesul de elaborare a metodologiei de calcul și stabilirea listei de echipamente și suporturi pentru care se va achita remunerației, mai ales dacă procentul stabilit în lege pentru remunerația compensatorie va fi exclus.

Conform pct.9.3 sunt stabilite cotele atribuite posturilor TV pentru repartizarea remunerației în dependență de caracteristica acestuia, care sunt determinate în rezultatul unui studiu efectuat de către o comisie special creată. Pentru analiză au fost prezentate Actele privind caracteristica posturilor radio/TV și a cotelor ce revin acestora pentru anii 2009-2011 (copiile se anexează).

Regulamentul privind crearea și utilizarea fondului social (de ajutorare) al AsDAC a fost aprobat de Consiliul la 17.01.2001. Regulamentul privind crearea și utilizarea fondului de promovare a intereselor, inclusiv informațională, ale membrilor AsDAC a fost aprobat prin Hotărîrea Consilului din 26.04.2004. În baza acestora contabilitatea trebuie să ducă evidența sumelor acumulate la Fondul social/Fondul de promovare și plăților de la aceste fonduri separat și să prezinte dări de seamă financiare trimestriale și anuale.

Cuantumul comisioanelor reținute din remunerația de autor au fost aprobate de către Consiliul AsDAC prin hotărîrea din 30.12.2009.

La 31.03.2009 Consiliul AsDAC a adoptat hotărîrea cu privire la modificarea tarifelor minime ale remunerației de autor din 02.04.2004 și cu privire la tarifele minime ale remunerației pentru interpreți și producători de fonograme (pentru difuzarea și demonstrarea publică a operelor în scopuri ambientale); cu privire la tarifele minime ale remunerației comune pentru autori, interpreți și producători de fonograme (remunerația compensatorie, remunerația de către companiile radio sau TV și operatorii prin cablu) și cu privire la modificarea tarifelor minime ale remunerației de autor din 26.07.2004 (remunerația pentru darea în chirie și comercializarea fonogramelor/ videogramelor (filmelor). Pentru celelalte moduri de valorificare se aplică tarifele în baza Hotărîrii Guvernului nr.641 din 12.07.2001 despre tarifele minime ale remunerației de autor.

De remarcat, că anume aceste tarife sunt valabile și aplicate de către AsDAC pînă în prezent pentru valorificarea operelor. În acest sens, au fost prezentate unele hotărîri ale instanțelor de judecată care recunoșc legalitatea aplicării acestor tarife, aprobate de către Consiliul AsDAC, cu condiția ca aceste tarife să nu fie mai mici decît tarifele stabilite în HG nr.641/2001 (copia deciziei CSJ din 08.12.2010)

Totodată, Consiliul a hotărît că în cazul achitării remunerației de autor pentru 12/24 luni înainte se acordă o reducere de 5%/10% beneficiarilor din Chișinău, 10% /20% beneficiarilor din Bălți și 20%/30% beneficiarilor din celelalte localități ale R.Moldova, iar sumele astfel achitate nu se rambursează în cazul încetării activității în decursul celor 12/24 luni. De precizat că atît stabilirea cuantumului comisionului

reținut, cât și majorarea tarifelor remunerației de autor nu conține argumentarea respectivă sau careva calcule în baza cărora să fi fost stabilită majorarea.

Referitor la procesele verbale ale ședințelor Consiliului sa constatat următoarele:

Pentru activitatea Consiliului pe parcursul anului 2010 au fost prezentate 9 procese verbale întocmite în cadrul a 7 ședințe.

- PV nr.18/1 din 06.04.2010 cuprinde date ce țin de organizarea măsurilor de desfășurare a Conferinței a IV-a ordinară, ce a avut loc pe 05.06.2010 (mențiuni referitoare la acest punct se conțin în Actul de control nr.1/2010) și audierea actului Comisiei de Cenzori, precum și aprobarea raportului Directoratului privind activitatea AsDAC în anul 2009.

- PV nr.1/1 din 05.06.2010 privind alegerea președintelui Consiliului AsDAC. De remarcat că, deși este menționat că președintele a fost votat în unanimitate de către cei 13 membri prezenți la ședință, lipsesc semnăturile a 3 persoane (copia se anexează).

- PV nr.2/2 din 16.06.2010 privind desemnarea secretarului Consiliului, crearea comisiilor speciale, stabilirea indemnizației membrilor Consiliului și a Comisiei de Cenzori, solicitarea de atribuire a codului fiscal nou și numirea în funcție a directorului general, directorului adjunct și a contabilului-șef.

- PV nr.2/4 din 16.06.2010 repetă ordinea de zi și conținutul PV nr.2/2 din 16.06.2010 cu unele concretizări, fără a specifica însă dacă a fost o ședință suplimentară.

- PV nr.3/3 din 22.06.2010 privind alegerea directorului adjunct AsDAC.

- PV nr.3/5 din 22.06.2010 suplimentar la PV nr.3/3 din 22.06.2010 include și alegerea președintelui comisiei „Relații internaționale”.

Ca și în cazul PV nr.2/2 și nr.2/4 nu este clar de ce la aceeași ședință se perfectează câte două procese verbale, ambele semnate de către președinte și secretar, respectiv valabile.

- PV nr.4/6 din 21.10.2010 privind examinarea corespondenței cu referire la legalitatea Conferinței AsDAC din 05.06.2010 și examinarea unor doleanțe ale Comisiei de cenzori.

Nu este clară modalitatea de reprezentare a unui membru al Consiliului prin procură, dat fiind că pct.4.2.2 al Statutului AsDAC stipulează că ședința Consiliului este deliberativă dacă la ea participă mai mult de 50% din numărul de membri aleși.

- PV nr.5/7 din 16.12.2010 privind alegerea vicepreședintelui Consiliului, examinarea cererilor de admitere a unor solicitanți ca membri ai AsDAC și examinarea proceselor verbale ale Comisiei de cenzori.

Necesită explicații dacă este de competența Consiliului de a admite noi membri ai organizației din moment ce pct. 3.1 al Statutului menționează că membru al AsDAC este orice autor, interpret, moștenitor legal al drepturilor acestora, sau persoană juridică titulară a dreptului de autor (editură muzicală) care încredințează AsDAC, prin semnarea contractului corespunzător cu AsDAC, să administreze pe principii colective

drepturile lor patrimoniale, calitatea de membru fiind obținută din data semnării contractului cu AsDAC, iar semnarea contractelor cu autori, titularii de drepturi conexe, organizațiile din țară și de peste hotare privind gestionarea pe principii colective a drepturilor patrimoniale este atribuția Directorului general (pct.4.4.2, lit.d) din Statut).

- PV nr.6/8 din 28.12.2010 privind unele probleme interne ale Directoratului și corectitudinea distribuirii remunerației de autor conform listelor de plată.

Ca urmare a discuțiilor, Consiliul a hotărât de a obliga Directoratul AsDAC să prezinte rapoarte financiare în termenele legale, iar schema statelor de personal și categoriile de salarizare să fie prezentate spre examinare și aprobare Consiliului pînă la 15 noiembrie al fiecărui an calendaristic, iar pentru anul 2011 – pînă la 31.01.2011.

Pentru activitatea Consiliului pe parcursul anului 2011 au fost prezentate procesele verbale întocmite în cadrul a 3 ședințe.

- PV nr.7/1 din 04.03.2011 cu referire la examinarea proiectului de hotărîre a Guvernului privind metodologia de valorificare a creațiilor prin comunicare publică, inclusiv prin retransmisie prin eter și cablu.

În cadrul ședinței a fost prezentat proiectul elaborat de dra A. Stroici privind metodologiile de calcul a noilor tarife și s-au adus exemple din practica altor state. De asemenea, au fost expuse opiniile membrilor Consiliului referitor la necesitatea menținerii tarifelor minime, mai ales în cazul cînd utilizatorii nu au încasări. În aceeași ședință, s-a propus ca să fie intentate acțiuni în judecată în privința utilizatorilor care nu achită și din cauza cărora se acumulează datoriile.

În rezultatul discuțiilor s-a hotărît ca pînă la 31.03.2011 să se prezinte mai multe informații de către Directorat, inclusiv a raportului de activitate pentru anul 2010 și a proiectului bugetului pentru anul 2011.

- PV nr.8/2 din 25.05.2011 privind aprobarea bugetului pentru anul 2011 și audierea rapoartelor pentru anul 2010, inclusiv privind activitatea economico-financiară a AsDAC.

Motivul invocat în ședință de către directorul general AsDAC referitor la tergiversarea prezentării mai multor informații și a neexecutării în termenii stabiliți a hotărîrilor emise de către Consiliul ca organul reprezentativ de conducere al AsDAC în perioada dintre Conferințe a fost lipsa personalului calificat și a timpului necesar pentru verificarea informației prezentate de contabilitate.

În același context dra A. Stroici a precizat pentru membrii Consiliului că darea de seamă a AsDAC-ului a fost prezentată organelor de stat la finele lunii martie. În acest context, sunt necesare precizări, dat fiind că la AGEPI această dare de seamă nu a fost prezentată în conformitate cu art.51 din Legea nr.139/2010, ceea ce conduce la posibilitatea următoarelor concluzii: fie de către Directorat este ignorată Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, în baza căreia de fapt activează AsDAC ca organizație de gestiune colectivă, fie nu este recunoscută AGEPI ca autoritate publică

care monitorizează activitatea organizațiilor de gestiune colectivă, fie sunt duși în eroare membrii Consiliului.

Cu toate acestea, chiar dacă însuși membrii Consiliului au stabilit termene de prezentare a rapoartelor Directoratului și a Comisiei de cenzori, audierea și aprobarea acestora a fost amânată pentru o dată ulterioară. Astfel, sunt necesare explicații și din partea Consiliului în privința tergiversării unor activități inerente bunei funcționări a organizației și neîndeplinirea competențelor statutare, care în fond duc la încălcarea prevederilor legale.

- PV nr.9/3 din 01.07.2011 privind audierea rapoartelor Directoratului și a Comisiei de cenzori privind activitatea AsDAC în anul 2010.

Ca remarcă la PV prezentat, acesta conține corectări ale unor sume indicate, fără a se cunoaște a cui a fost eroarea și dacă corectura s-a efectuat cu informarea membrilor Consiliului.

4. Raportul Comisiei de cenzori

Raportul Comisiei de cenzori a fost aprobat la ședința Consiliului AsDAC din 01.07.2011, deși verificarea și procesarea datelor a avut loc în perioada 30.03-08.04.2010, ceea ce denotă faptul că Consiliul a tergiversat aprobarea ceea ce necesită explicații. Mai ales că raportul prezentat conține mai multe concluzii și recomandări de care ar trebui să țină cont Directoratul, lucru recunoscut și de membrii Consiliului.

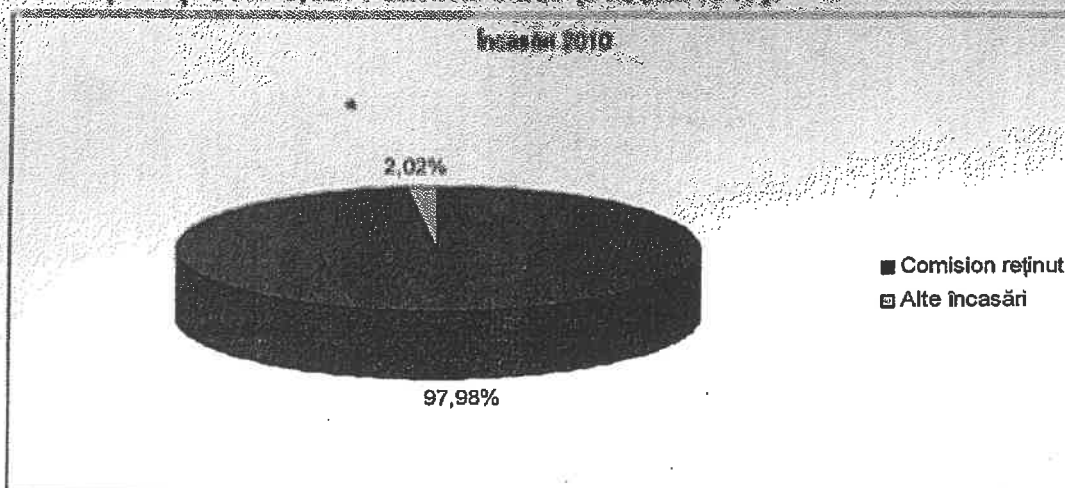
Astfel, Comisia de cenzori a menționat despre imperfecțiunea softului actual și imposibilitatea generării rapoartelor. Problemele de personal, care duc la dificultăți de administrare a sectorului cuprins de posturile TV. De asemenea, Comisia de cenzori a atenționat despre suma datoriilor a peste 700 de agenți economici.

Referitor la activitatea Comisiei de cenzori, suplimentar la actul privind rezultatele controlului activității economico-financiare a AsDAC în 2010, a fost prezentat procesul verbal nr.1 al ședinței Comisiei date din 10.09.2010. În baza procesului verbal s-a stabilit că pe parcursul anului 2010 au fost întreprinse măsuri pentru îmbunătățirea programului de distribuire a remunerației pentru că să poată fi generate rapoarte din care titularii de drepturi să cunoască pentru ce opere și de la care utilizatori a fost încasată și achitată remunerația.

Conform Statutului AsDAC, Comisia de cenzori trebuie să asigure controlul activității economico-financiare a organizației cel puțin 1 în an. Cu toate că Comisia de cenzori s-a implicat în procesul de găsire a soluțiilor pentru distribuirea remunerației, având întâlniri cu lucrătorii AsDAC, în raportul său au rămas neelucidate unele momente care vizează direct competența acesteia, cum ar fi faptul că raportul financiar indică un sold negativ, ceea ce înseamnă că organizația activează în minus, iar comisionul de administrare reținut nu acoperă cheltuielile și pentru aceasta este folosită remunerația de autor, fapt care este contrar prevederilor legale.

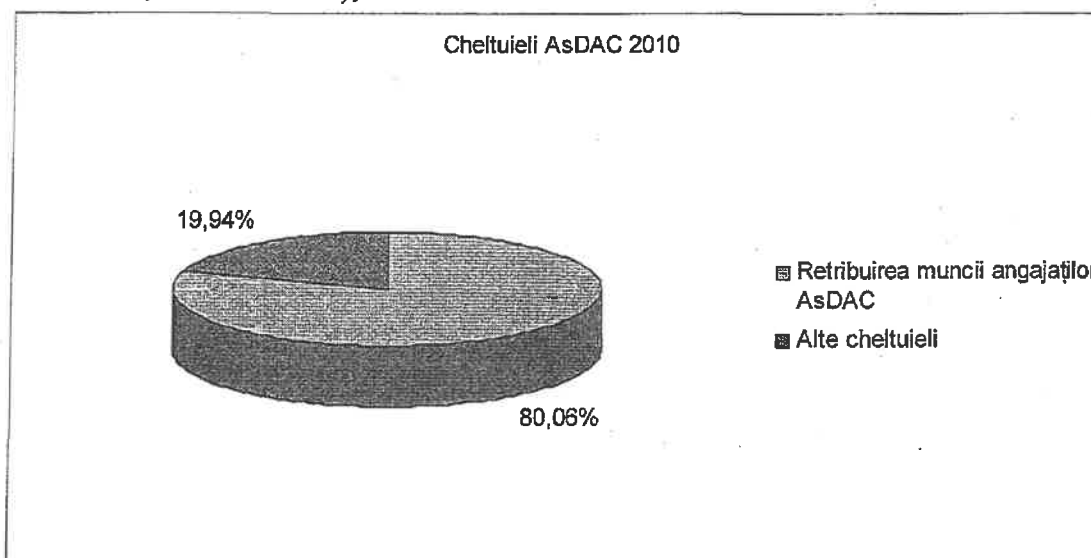

În anul 2010, veniturile AsDAC în proporție de 97,98% au fost alcătuite din comisionul reținut și doar 2,02% din alte surse (Tabelul nr.1).

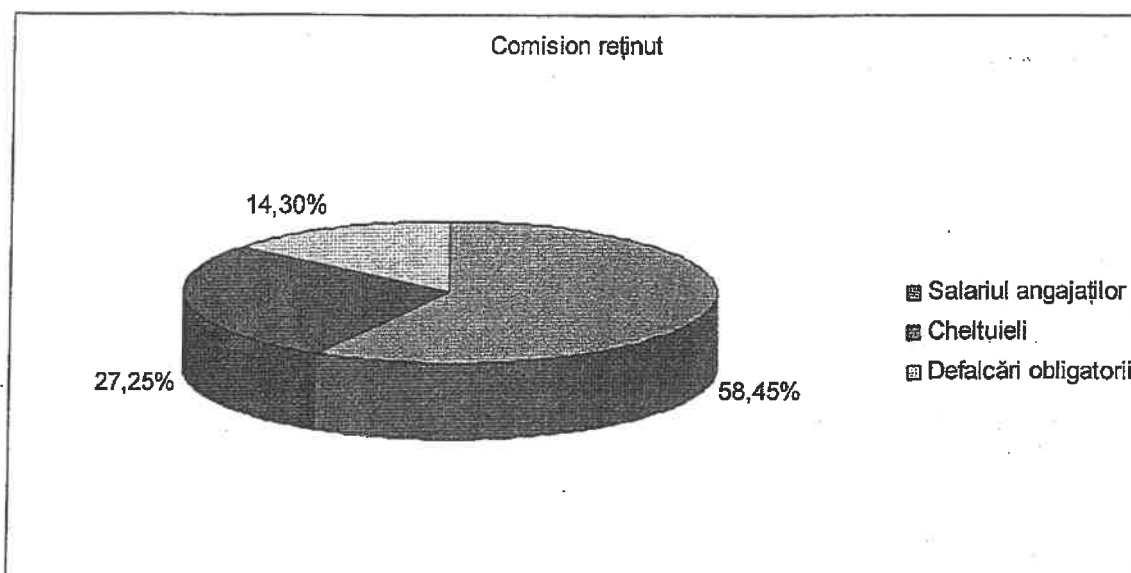
Tabelul nr.1 – Încasările AsDAC 2010

Din totalul cheltuielilor pentru anul 2010, cea mai mare parte este destinată retribuirii muncii angajaților – 80,06% și restul – 19,94% pentru alte cheltuieli (servicii comunale, consumabile), conform Tabelului nr.2.

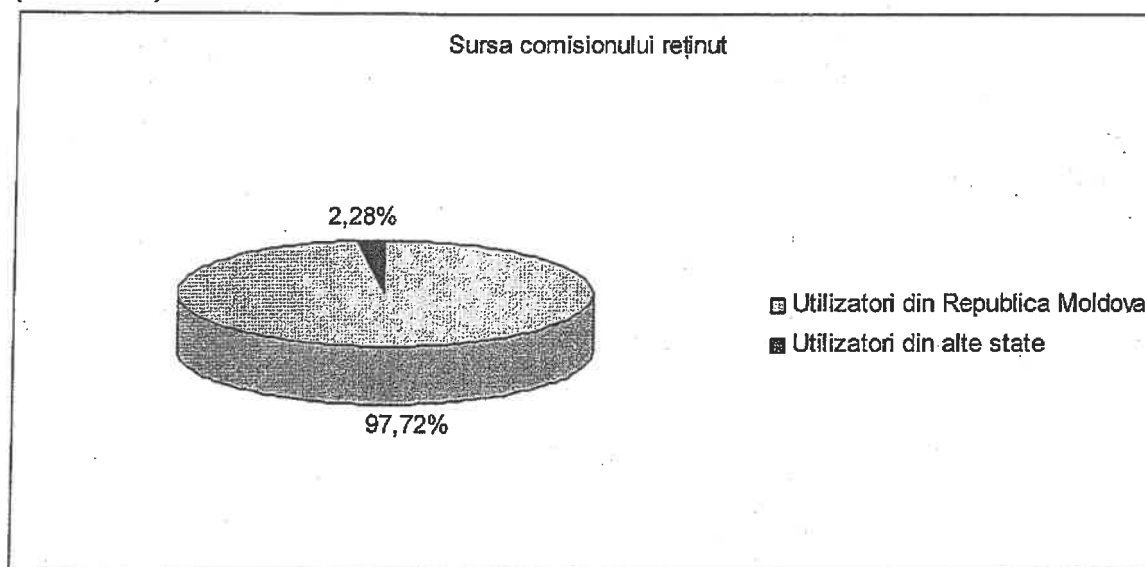
Tabelul nr.2 – Cheltuielile AsDAC 2010

Din totalul comisionului reținut, 72,75% este destinată fondului de salarizare și reținerilor obligatorii, iar 27,25% pentru celelalte cheltuieli (Tabelul nr.3).

Tabelul nr.3 – Repartizarea cheltuielilor din comisionul reținut în 2010

După cum se observă din expunerile anterioare, principala sursă a veniturilor AsDAC este reținerea comisionului, care în mare parte provine de la valorificarea creațiilor de către utilizatorii autohtoni – 97,72% și doar 2,28% de la utilizatorii străini (Tabelul 4).

Tabelul nr.4 – Sursa comisionului reținut de AsDAC în 2010

În raportul Comisiei de cenzori, este indicat că în anul 2010, As.DAC avea contracte încheiate cu 2675 de titulari, adică cu 117 mai mulți decât în 2009, iar contracte cu utilizatorii – 1828, adică cu 212 mai puține decât în 2009.

Conform Hotărârii Consiliului din 30.12.2009, a fost stabilit comisionul în dependență de modul de folosire a creațiilor. Astfel comisionul variază de la 5% pentru

onorariul de autor de p este hotare la 30%. În baza raportului Comisiei de Cenzori, cuantumul reținerilor a constituit 29% din totalul remunerațiilor distribuite. Prin urmare, putem deduce că se aplică comisionul maxim la reținere sau sumele acumulate pentru așa genuri ca editarea operelor (comision 5%), utilizarea creațiilor ca ring tone și internet (15%) se distribuie fie cu întârziere, fie se acumulează la datorii nerepartizate. De asemenea, Conform Hotărârii Consiliului AsDAC din 30.12.2009, defalcările la fondul de ajutorare materială (social) constituie 5% din suma acumulată pentru distribuire la programe mixte de drepturi „mici” plus alte sume stabilite. Comisia de Cenzori a stabilit că la Fondul social s-au utilizat 2.91% din totalul remunerației distribuite, iar la Fondul de promovare- 1% și 0.29% încasate.

În ceea ce privește mărimea comisionului ce urmează a fi reținut, este necesar să remarcăm că în Hotărârea Consiliului AsDAC din 30.12.2009 (extras din PV nr.17/3, pct.3) este stipulat că cuantumurile reținerilor din onorariu sunt aprobate pentru acoperirea cheltuielilor de gestiune din anul 2010. Prin urmare, pentru anul 2011 era necesar că să fie aprobate tarife noi sau cel puțin să fie adoptată Hotărârea prin care să fie aplicate aceleași rețineri ca și în 2010. În același context, menționăm că trimerile la pct.3.9 și 4.13 ale Statutului AsDAC sunt greșite și trebuie să fie rectificate, corect fiind pct. 2.9, lit.g) și, respectiv, pct.4.2.3, lit.i). Ca urmare a celor menționate, necesită a fi explicată situația creată, prin care pe parcursul anului 2011 au fost aplicate reținerile din 2010 fără nici un temei legal.

Analizând datele incluse în Raportul din 08.04.2010 al Comisiei de Cenzori, s-a constatat că nu este elucidată modalitatea de utilizare a remunerației de autor neridicate în decursul a 3 ani. Comisia de Cenzori nu a reflectat în Raport faptul că balanța contabilă la data de 08.04.2010, indica un sold negativ ceea ce reprezintă o problemă în cazul distribuirii.

Comisionul reținut variază de la 5% - 30%. Conform raportului Comisiei de Cenzori în 2010 comisionul reținut a fost de 29% din remunerația distribuită. În conformitate cu Legea nr.139/2010 privind drepturile de autor și drepturi conexe comisionul se reține înainte de repartizare. Alte rețineri operate în cadrul AsDAC sunt pentru Fondul Social - 5% din suma acumulată pentru distribuire și Fondul de promovare - 1%. În baza celor expuse considerăm oportun și necesar de a solicita suplimentar de la administrația AsDAC, informația privind implimentarea recomandarilor Comisiei de Cenzori.

5. Actele Directoratului

În cadrul activității Directoratului, care este conform Statutului organul executiv al AsDAC, constituit din personal angajat pentru exercitarea efectivă a atribuțiilor au fost verificate:

- acordurile bilaterale și multilaterale încheiate cu OGC străine și contractele de reprezentare cu organisme similare din străinătate;
- contractele cu membrii organizației și cu titularii de drepturi care i-au încredințat în gestiune drepturile lor;
- acordurile de licență cu utilizatorii pentru diferite categorii de drepturi;
- repertoriul actualizat;
- acțiunile examinate de către instanțele de judecată;
- sistemul informațional;
- modul de colectare a remunerației;
- modul de repartizare a remunerației;
- concordanța informațiilor din darea de seamă aprobată de Consiliul și cu evidențele financiar contabile.

A. Contracte

Astfel, conform datelor prezentate, la 31.12.2009, titulari de drepturi reprezentați de AsDAC erau:

- 2558 autori și interpreți, dintre care 1313 autori și 1245 interpreți;
- 61 contracte semnate cu 36 societăți de titulari de drepturi din străinătate (34 – dr.autor și 2 – dr.conexe);
- 4 edituri muzicale.

Conform datelor prezentate, la 31.12.2010, titulari de drepturi reprezentați de AsDAC erau:

- 2675 titulari de drepturi, dintre care 1386 autori și 1289 interpreți, ceea ce înseamnă că pe parcursul anului 2010 au fost încheiate 117 de contracte noi.
- 61 contracte semnate cu 36 societăți ale titularilor de drepturi din străinătate (34 – dr.autor și 2 – dr.conexe).
- 5 edituri muzicale, ceea ce înseamnă că a mai fost încheiat un contract.

La solicitare, a fost prezentată informația privind numărul de contracte încheiate de AsDAC cu titularii de drepturi, respectiv numărul celor reziliate în perioada 01.01-31.10.2011 și lista membrilor AsDAC cu contracte duble.

Contractele încheiate cu autorii, interpreții și colectivele artistice au fost verificate cu datele din baza de date electronica, constatându-se că acestea coincid în totalitate.

Astfel, pe parcursul anului 2010 au fost încheiate 118 contracte, dintre care 73 cu autorii și 45 cu interpreții, și reziliate 3 contracte. De la începutul anului 2011 au fost încheiate 128 contracte, 90 cu autorii și 38 cu interpreții, și reziliate 1 contract. De

asemenea, conform datelor prezentate, la 21.11.2011, la AsDAC erau înregistrate 375 contracte duble autor – interpret (Tabelul nr.5).

Contracte cu titularii de drepturi						
Nr.	Total		cu autorii		cu interpreții	
Anul			2010	2011	2010	2011
1.	163	încheiate	73	90		
2.	83				45	38
3.		reziliate	3		1	
	246					

Tabelul nr.5 – Contracte AsDAC 2010-2011

Totodată au fost verificate contractele cu beneficiarii acordurilor de licență și a posturilor TV/Radio. De menționat faptul că la unii utilizatori sunt acordate diferite tipuri de încasări nejustificate. De ex: „Sun Communication”, „Cotidian (TVC21)”, „Hartum TV”, „Blue Star” SRL, etc - achită 5,6% din încasări, „NIT”, „Videomag” SRL, „Mar-Sar TV” SRL, Agenția de Publicitate și Comerț „Promo și Punctum” – 4,4 % din încasări. În fiecare contract cu beneficiarii sunt stipulate modalitățile de calcul și plată, este indicată suma procentuală din încasări, sau o taxă fixă pe care beneficiarul se obligă s-o achite în caz de neprezentare a rapoartelor, % - le pe ore difuzate. De menționat faptul că aceste sume sunt fixate (exagerate) fără a fi stipulat vreun calcul. Unele posturi TV, au un tarif fix fără a fi indicat % sau vre-o taxă, și suma fiind foarte mică (simbolică) în comparație cu alți beneficiari, de ex: „Jurnal de Chișinău” (Jurnal TV) – 2887 lei, „Media Production” SRL – 3000 lei lunar fără a prezenta vre-un raport, fără a fi stipulate ca și în alte contracte condițiile alternative.

Hotărârea Consiliului AsDAC din 31 martie 2009, stabilește tarifele modificate ale remunerației de autor. Prin nota la capitolul I din tarifele minime ale remunerației de autor, AsDAC stabilește un șir de facilități pentru beneficiarii care achită remunerația de autor în avans pentru o perioadă de 12 luni, atunci acordă o reducere de 5% în localurile din Chișinău, de 10% în localurile din Bălți și de 20% pentru localurile din alte localități ale Republicii Moldova.

Scutirea este dublată în cazurile când remunerația de autor este achitată cu avans de 24 luni, respectiv pentru localurile din Chișinău vor beneficia de reduceri în proporție de 10%, localurile din Bălți scutirea v-a fi de 20% pentru localurile din alte localități ale Republicii Moldova scutirea acordată este 30%.

Considerăm că prin norma respectivă sunt favorizate anumite persoane de a fi scutite de achitarea remunerației, iar prevederea în cauză nu se aplică pentru toți beneficiarii acordului de licență eliberat de AsDAC.

B. Repertoriul actualizat

În cadrul verificării repertoriului AsDAC, am verificat procedura de declarare și actualizare a repertoriului, existența unei baze de date a repertoriului și actualizarea acesteia.

Repertoriul AsDAC se constituie din repertoriul autohton și strain, administrat de AsDAC în baza contractelor de reprezentare reciproca a intereselor. Referitor la repertoriul autohton, a fost prezentată spre examinare aceeași listă a creațiilor din 2010 în format Excel. În acest sens urmează de a fi explicată frecvența actualizării repertoriului. Mai ales că conform dării de seamă pe parcursul anului 2010 au fost încheiate 117 de contracte noi, ceea ce presupune că noii membri ai AsDAC sunt autori/titulari ai unor creații ce au fost declarate la semnarea contractului.

Referitor la repertoriul străin, darea de seamă pentru anul 2010 indică că nu au fost încheiate contracte noi cu societăți ale titularilor de drepturi din străinătate. Din acest considerent au fost prezentate același suporturi imprimare cu repertoriul străin ca și în 2010. Cu toate acestea se presupune că cele 36 de societăți străine cu care AsDAC are încheiate contracte urmau să prezinte actualizările repertoriului lor în scopul distribuirii remunerației și în acest sens urmează să fie clarificată modalitatea de actualizare a repertoriului.

Mai mult ca atât, accesînd paginile web ale unor organizații de gestiune străine, am constatat că în scopul completării bazelor de date ale repertoriului există posibilitatea declarării creațiilor în regim online prin completarea unei declarații. Această modalitate este una binevenită, dat fiind gratuitatea, rapiditatea și facilitatea transmiterii/recepționării informațiilor între AsDAC și membrii săi. De aceea, propunem ca în scopul eficientizării activității AsDAC, să fie prevăzută și această modalitate alternativă de declarare a repertoriului.

C. Dosare

Referitor la activitatea direcției juridice, a fost prezentat registrul electronic a acțiunilor în instanța de judecată, parte a căroră este AsDAC, precum și copii ale unor hotărâri definitive pentru a demonstra practica judiciară.

Prin decizia CSJ din 17.02.2010 (copia se anexează) s-a respins acțiunea AsDAC împotriva SRL „Sinitaslum” privind perceperea remunerației de autor și penalităților de întârziere. În baza acestei decizii, s-a considerat că potrivit pct.7 din acordul general (licența), termenul licenței neexclusive a fost stabilit pentru un an calendaristic, iar la expirarea termenului, durata contractului este prelungită în mod tacit pe un termen de încă un an după care contractul nu mai este valabil. Din acest considerent, AsDAC urmează fie să încheie un nou contract cu beneficiarul, fie să revadă clauza cu privire la termen în acordurile sale, fie să nu indice suma calculată ca penalități pentru neachitare la datorii, fiindcă de fapt nu are relațiile contractuale cu respectivul beneficiar.

De asemenea, s-a constatat că AsDAC în general duce evidența beneficiarilor ce nu achită la timp remunerația de autor. Totodată, se observă existența unor beneficiari ce nu au achitat remunerația de autor un timp îndelungat (mai mult de două

trimestre) și nu au fost acționați de către AsDAC în instanța de judecată. Din aceste considerente urmează a fi evaluat sistemul de evidență în privința corectitudinii generării rapoartelor privind beneficiarii ce nu achită remunerația de autor, precum și capacitatea AsDAC de a asigura reprezentarea în instanța de judecată pentru toate dosarele. În cazul constatării unui volum de lucru ce nu corespunde numărului de persoane în atribuțiile cărora intră evidența, somarea și reprezentarea AsDAC în instanțele de judecată, Consiliului AsDAC urmează a fi înaintată propunerea de completare a statelor de personal cu încă un salariat, angajat pe o perioadă determinată, pentru a asigura somarea tuturor beneficiarilor ce au întârziat achitarea remunerației de autor.

D. Sistemul informațional

AsDAC, are un parc de calculatoare în număr de 16 și un server utilizat pentru Sistemul Informatic contabil IC. Pagina web a asociației se află la adresa: www.asdac.md. Sistemele Informatic (SI) sunt foarte dispersate, existând mai multe platforme de baze de date utilizate (Foxpro, MS acces, pentru pagina web, MySql), unele date sunt prelucrate în MS Excel. Importul și exportul de date dintre SI se efectuează greoi. Experții sunt nevoiți să lucreze în câteva SI concomitent, fiecare având platforme și specificații diferite. O serie de documente primare parvin pe suport de hârtie, ceea ce îngreunează activitatea și face actualizarea datelor neautentică.

E. Activitatea contabilă

Pe parcursul desfășurării controlului a fost verificată și analizată procedura de ținere a evidenței contabile AsDAC pentru perioada 2010 - 9 luni 2011.

Răspunderea pentru organizarea și ținerea evidenței contabile o poartă Directorul General AsDAC. Evidența contabilă la AsDAC se ține de Departamentul contabilitate.

Evidența contabilă a instituției este ținută în corespundere cu Standardele Naționale de Contabilitate (S.N.C.), Legea „Contabilității” nr. 426-XIII din 04.04.1995 și nr. 113-XVI din 27.04.2007 și Politica de contabilitate, aceasta fiind elaborată în baza actelor normative în vigoare și axată pe aspectele organizatorice de ținere a contabilității, normele și metodele de ținere a evidenței contabile, inventarierea patrimoniului întreprinderii, întocmirea și prezentarea rapoartelor financiare, reflectarea în contabilitate a evenimentelor depistate după perioada de gestiune și politica evidenței fiscale.

Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” (AsDAC) este o asociație obștească necomercială înregistrată la Ministerul Justiției la 16 martie 2000, certificatul nr. 1330, dar pentru anii 2009 - 9 luni 2011 nu dispune de certificat de scutire de plata impozitului pe venit conform art. 52 al Codului Fiscal al RM și se supune impozitării pe principii generale prevăzute de legislația fiscală.

Controlul a fost efectuat în baza documentelor prezentate de către instituție: Cărțile mari, jurnale-ordine, registre contabile, documente primare, dări de seamă.

Pe parcursul efectuării controlului s-a constatat lipsa devizului anual de venituri și cheltuieli, schema statelor de personal pe categoriile de salarizare pentru anul 2011, fapt ce contravine Statutului AsDAC (pct. 4.2.3 (f)), aprobat de Conferința autorilor și titularilor de drepturi conexe din RM la 31 mai 1999, aprobat în redacție nouă de Conferința a III-a Ordinară a AsDAC în 2005. Această poate duce la consecințe negative asupra activității financiare a instituției. Astfel, la 01.10.2011 instituția a înregistrat pierderi de 282964 lei.

În perioada de referință AsDAC a fost supusă controlului din partea organelor de resort și anume:

- Inspectoratul Fiscal de Stat a efectuat un control al activității instituției pe perioada 01.01.2007 - 31.01.2011 (*Anexa 1*), acesta fiind axat pe corectitudinea calculării și achitării obligațiilor fiscale. La momentul controlului instituția nu înregistra restanțe față de buget, dar totodată *au fost depistate:*

• *supraplăți reale la un șir de capitole (impozit pe venit la salariu, impozit pe venit la sursa de plată, impozit pe venit provenit din activitatea de antreprenariat, contribuții de asigurări sociale de stat virate angajaților, contribuții de asigurări sociale de stat, primele de asigurări obligatorii de asistență medicală, taxa pentru apă, taxa pentru amenajarea teritoriului);*

• *diminuarea venitului impozabil pentru anul 2009 cu 74122 lei și majorarea venitului impozabil pentru anul 2008 cu 38061 lei;*

- Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul „Botanica” a verificat corectitudinea calculării și utilizării mijloacelor din fondul asigurărilor sociale pe perioada tr. 1-4 2007 și tr. 1-4 2008 (*Anexa 2*). *În rezultatul controlului nu au fost depistate neregularități.*

1. Active nemateriale

În componența activelor nemateriale AsDAC intră Programul de contabilitate 1C, Programul IPI System, Kaspersky antivirus, Kaspersky work spase security, Programa Windows XP Prof. Office SB 2007 (*Anexa 3*).

În evidența activelor nemateriale încălcări nu s-au depistat, dar s-a constatat faptul că în activele nemateriale AsDAC nu au fost incluse programele de calculator utilizate la distribuirea remunerației de autor, elaborate în cadrul AsDAC.

2. Active materiale pe termen lung

În componența activelor materiale pe termen lung ale AsDAC se includ: clădirea administrativă privatizată, mijlocul de transport de serviciu, tehnica de calcul și alte mijloace fixe, care sunt luate la evidență în conformitate cu Catalogul mijloacelor fixe

si activelor nemateriale , aprobat prin HG nr. 338 din 21.03.2003, unde este stabilită durata de funcționare utilă și procentul de uzură. Contabilitatea activelor pe termen lung se ține pe fiecare obiect de evidență, în expresie cantitativă și valorică.

La data de 31.12.2010 în bilanțul contabil AsDAC se enumerau active pe termen lung în sumă de 570685 lei.

În conformitate cu ordinul nr. 38 din 27.12.2010 a fost efectuată inventarierea mijloacelor fixe, activelor nemateriale, obiectelor de mică valoare și scurtă durată, precum și a mijloacelor financiare ale Asociației „ Drepturi de Autor și Conexe ”, care a constatat lipsa Notebookului Riscom Legenda NG 1032A Premium-M 750, procurat la prețul de 20886,25 lei la 24.03.2006 în baza facturii MK0667652 eliberată de „Riscom Computers” SRL. Până în prezent nu a fost dată nici o explicație referitor la lipsa constatată. Actul privind rezultatele inventarierii se anexează (Anexa 4).

3. Creanțe

Creanțe. Creanțele pe termen scurt se înregistrează în contabilitate la valoarea nominală. Contabilitatea creanțelor se ține pe categorii, clienți, cumpărători și alți debitori.

Creanțele AsDAC includ:

- creanțe pe termen scurt aferente facturilor comerciale
- avansuri pe termen scurt acordate în țară
- creanțe pe termen scurt privind decontările cu bugetul
- creanțe pe termen scurt ale personalului
- creanțe pe termen scurt privind veniturile calculate
- alte creanțe pe termen scurt.

Conform datelor bilanțului contabil AsDAC la data de 31.12.2010 se enumerau Creanțe în sumă de 2612428,13 lei, din care 2609528,81 lei revine creanțelor pe termen scurt privind veniturile calculate.

La data 01.10.2011 în bilanțul contabil a fost înregistrată suma de 2083047,52 lei la creanțe pe termen scurt privind veniturile calculate, care constituie datoria utilizatorilor față de AsDAC privind remunerația calculată.

Creanțele (datoriile din partea beneficiarilor AsDAC) pe termen scurt privind veniturile calculate conform tarifelor stabilite de Consiliul AsDAC și stipulate în contractele beneficiarilor pe diferite tipuri de licențe sunt facturate trimestrial în baza facturilor eliberate beneficiarilor către plată.

Facturile sunt eliberate în termenii stabiliți dar acestea în mare măsură nu sunt achitate din motivul că beneficiarii nu-și onorează obligațiunile contractuale. *Conform informației prezentate la situația din 01.01.2011 la AsDAC numărul total de licențe înregistrate constituie 1825, din care 938 sau 51,4% au înregistrat datorii în sumă de 2083047,52 lei, ceea ce constituie 39% din suma remunerației de autor planificate pentru 3 trimestre 2011. Analizând perioada datorată observăm că unii beneficiari au depășit termenul de prescripție (3 ani) pentru recuperarea datoriilor, fapt ce demonstrează că nu se duce un lucru efectiv pentru acumularea și recuperarea datoriilor. Din cele menționate, putem concluziona că acesta este unul din factori ce împiedică încasarea remunerației de autor*

Lista succintă a datoriilor se anexează (*Anexa 5*).

Conform analizei efectuate la capitolul „Creanțe” cele mai mari sume datorate se înregistrează la tipurile de licență:

- RTV – proprii 556552,08 (datorie formată pe parcursul a 9 luni 2011), suma totală cumulativă fiind de 783666,51 lei (*Anexa 6*)
- AVI – 237686,09 lei
- IP – 405548,23 lei
- RC – 46245,85 lei
- IP (vie)- 37467,97 lei formate în perioada 9 luni 2011, suma datoriilor calculate cumulativ pentru teatre fiind de 118513,82 lei.

În urma controlului a fost elaborată o listă a întreprinderilor (pe tipuri de licență) unde s-au reflectat sumele datorate, perioada datorată și acțiunile AsDAC aferente contractelor date (*Anexa 7*).

4. Operațiunile de casă și bancare

La AsDAC operațiunile de casă se efectuează în corespundere cu Hotărîrea Guvernului RM nr. 764 din 25.11.1992 privind aprobarea Normelor pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a RM și Hotărîrii Guvernului RM nr. 474 din 20.04.1998 „Cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar”. Întreprinderea dispune de mașina de casă și control Datex MP5000 înregistrată la 03.18.2004 cu nr. 48034496 la OE Botanica. *Referitor la operațiunile de casă încălcări nu s-au depistat.*

Evidența și utilizarea blanchetelor de strictă evidență (facturi de expediții, bonuri de plată, Delegații fără cotor M-2) se efectuează în conformitate cu prevederile HG RM nr. 294 din 17.03.1998. *Formularele cu regim special de evidență anulate se păstrează în set deplin și la acest capitol încălcări nu s-au depistat.*

Soldul mijloacelor financiare la 31.12.2010 la contul AsDAC constituia suma de 4838725,44 lei (*Anexa 8*) formată din:

605125,35 lei	- soldul remunerației de autor convenită membrilor societăților de gestiune colectivă străine reprezentate de AsDAC, inclusiv care nu-și onorează obligațiile contractuale față de AsDAC
145448,21 lei	- soldul remunerației convenită autorilor străini nereprezențați de către AsDAC
1060134,44 lei	- soldul remunerației de autor distribuite celorlalți titulari de drepturi, dar neachitate
195389,65 lei	- fonduri create prin Hotărârile AsDAC
522381,08 lei	- remunerație neelucidată
2189576,01 lei	- remunerație de autor nedistribuită
670,70 lei	- penalități
120000,00 lei	- dobânda neutilizată

Pe parcursul controlului a fost verificată concordanța informației de caracter financiar expusă în actele din *Tabelul nr. 6*.

	Indicatori financiari	Denumirea actelor				Devierea indicatorilor
		Raport privind activitatea Directoratului AsDAC în anul 2010	Raport financiar pe anul 2010, 2011	Conturile contabile din programul contabil IC (date verificate în procesul controlului)	Raport al Comisiei de cenzori AsDAC	
1.	Soldul mijloacelor bănești 31.12.2010	4838725,0	4838725,0	4838725,0	4838725,0	
2.	Total încasări acumulate, anul 2010	-	635905072,0	635905072,0	635905072,0	
3.	Creanțe pe termen scurt privind onorariile calculate	-	208304752,0	208304752,0	-	

4.	Remunerații de autor încasate conform tipurilor de licențe eliberate, anul 2010	-	608166791,0	608166791,0	-	
5.	Remunerații de autor încasate conform tipurilor de licențe eliberate, (9 luni) 2010		413095458,0	413095458,0		
6.	Total încasări acumulate, 9 luni 2011	-	452822429,0	452822429,0	-	
7.	Sursa totală de venit pentru acoperirea cheltuielilor AsDAC pentru anul 2010		1705338,0	1705338,0		
8.	suma nedistribuită la situația 31.12.2010	2832627,79	2832627,79	2832627,79	2832627,79	
9.	suma repartizată în 2010		5401470,34	5401470,34	5401470,34	
10.	suma repartizată în 2011(9 luni)		4119586,08	4119586,08	4119586,08	
11.	Contul 612 „Alte venituri operaționale” 2011(9 luni)		1206300,00	1207094,72		794,72

Tabela nr. 6 – Concordanța datelor cu caracter financiar

5. Venituri

La AsDAC veniturile sunt formate din:

- taxele de aderare;
- acordarea de asistență juridică;
- eliberarea licențelor;

- suma reținută pentru acoperirea cheltuielilor ce țin de acumularea, distribuirea și achitarea remunerației, prelevată procentual în baza Deciziei Consiliului AsDAC.

Veniturile din taxele de aderare, acordarea de asistență juridică și din eliberarea licențelor se constată și se reflectă în rapoartele financiare conform metodei specializării exercițiilor în perioada de gestiune în care s-au produs pe măsura facturării lor, perioadă care de fapt, coincide cu momentul încasării efective a mijloacelor bănești. Pe când sumele prelevate din remunerația de autor sunt reflectate în perioada de gestiune în care are loc distribuirea remunerației conform Regulamentului AsDAC în mărimea acoperirii cheltuielilor efectiv suportate pentru realizarea scopurilor prevăzute de Statut.

Acumularea remunerației de autor se înregistrează în evidența contabilă în c.515 „Venituri anticipate curente”, de unde are loc repartizarea conform regulamentului intern de distribuire în baza dărilor de seamă prezentate de beneficiari. În urma distribuirii, la Venitul AsDAC se trece suma reținută pentru acoperirea cheltuielilor ce țin de acumularea, distribuirea și achitarea remunerației, prelevată procentual în baza Deciziei Consiliului AsDAC.

Deoarece, remunerația de autor este venitul perioadei de gestiune, considerăm oportun de a reflecta în venituri și suma reținută pentru acoperirea cheltuielilor (comisionul AsDAC) la momentul acumulării, indiferent de momentul distribuirii remunerației de autor. Metoda de calcul a venitului este prevăzută în SNC 18 „Venitul”. Acest fapt este confirmat și în scrisoarea nr.15-08/630 din 11.11.11, parvenită de la Ministerul Finanțelor al RM în care se menționează: „În conformitate cu art. 47 alin (4) al Legii privind dreptul de autor și drepturi conexe nr.139-XVIII din 02.07.2010, după deducerea cheltuielilor aferente gestionării drepturilor, remunerația pentru modul de valorificare menționat la alin. (1) al aceluiași articol se repartizează” și „venitul este raportat la anul fiscal în care a fost câștigat” (Anexa 9).

Acest moment este evidențiat și în scrisoarea nr.1074 din 08.09.2011 de la AGEPI, în care se menționează: „în baza prevederilor legale, se consideră că momentul reținerii sumelor pentru acoperirea cheltuielilor efective aferente gestionării drepturilor, la acumularea și la repartizarea remunerației este după ce organizația de gestiune colectivă a colectat remunerația, anterior repartizării ei autorilor/sau titularilor de drepturi conexe”.

Actualmente, putem spune cu certitudine că dacă ar fi fost respectată metoda de calcul a venitului expusă mai sus, instituția nu ar fi arătat un sold negativ la sfârșitul anului de gestiune 2010 și 9 luni anul 2011. Cu referire la cele menționate, constatăm faptul că instituția neavând venituri pentru acoperirea cheltuielilor, folosește mijloace financiare din remunerația de autor. Modalitatea de ținere a

evidenței privind încasarea veniturilor : ar trebui să fie analizată de Consiliul AsDAC și menționată în Procesul verbal al ședinței Consiliului.

Conform Raportului financiar pentru anul 2010 (*Anexa 10*), AsDAC a obținut venituri din:

Remunerația de autor, total, inclusiv:	- 6122285,46 lei
• naționali	- 5980272,36 lei
• străini	- 142013,10 lei
- penalități	- 15472,92 lei
- taxe din eliberarea licențelor	- 27715,00 lei
- dobânda	- 78665 lei
- alte	- 36,00 lei
- în temeiul deciz. judecătorești	- 93052,35 lei
- taxa de aderare	- 7200,00 lei
- asistență juridică	- 60,00 lei
- altele	- 14563,99 lei

Total acumulări pentru anul 2010 constituie 6359050,72 lei.

Din suma totală de 6359050,72 lei - 6081667,91 lei constituie suma încasărilor pe tipuri de licență eliberate în număr total de 2040, conform situației la 31.12.2009. Suma anuală preconizată pentru anul 2010 constituia 6328240 lei, planul fiind îndeplinit cu 96.1% sau cu 246572,09 lei mai puțin (*Anexa 11*).

În perioada 9 luni 2011 s-au eliberat 1825 licențe, suma încasărilor constituind 4130954,58 lei ceea ce constituie 77,28% din plan sau cu 1214184,42 lei mai puțin în comparație cu planul pentru 3 trimestre 2011 - 5345139,00 lei (*Anexa 12*).

Analizând cele menționate putem concluziona că pe parcursul anului 2011 AsDAC a ratat venituri, fiind influențat de următorii factori:

- diminuarea cu 215 a numărului de licențe eliberate în 2011;
- rezilierea contractelor (fără temei legal) cu toate teatrele în baza unui demers din partea AsDAC, în urma cărui fapt numai 8 instituții din 13 au reîncheiat contracte (*Anexa 13*);
- lucrul ineficient cu beneficiarii în ceea ce ține de recuperarea datoriilor.

6. Datorii. În Bilanțul contabil la 31.12.2010 se numără datorii pe termen scurt în sumă de 8474567,00 lei, inclusiv:

• datorii financiare (conturile 511, 512, 513, 514, 515, 516) –	5752273 lei
• datorii comerciale (521, 522, 523) –	125460 lei
• datorii privind asigurările (533) –	342 lei

- datorii privind decontările cu bugetul (534) – 67263 lei
- alte datorii calculate (532, 535, 536, 537, 538, 539) – 2529229 lei

Conform politicii de contabilitate a AsDAC datoriile reflectate în bilanț urmează a fi achitate din încasările de mijloace bănești acumulate pe parcursul perioadei de gestiune, dar care se referă la perioadele viitoare. Acestea se reflectă separat în evidență și în rapoartele financiare la avansuri și se includ la *venituri anticipate curente (contul 515)* la sosirea perioadei de gestiune, la care ele se raportează. Datoriile sunt avansurile, primite de la beneficiari sub formă de remunerație de autor, care se distribuie în baza dărilor de seamă prezentate de beneficiari în baza licențelor (acorduri generale) semnate cu AsDAC (*Anexa 14*).

Conform rapoartelor financiare la situația din 31.12. 2010 suma nedistribuită a constituit 2832627,79 lei, inclusiv:

- remunerație de autor	2156461,18 lei
- remunerație neelucidată	522381,08 lei
- penalități	670,70 lei
- dobânda	120000,00 lei
- în temeiul deciziilor judecătorești	33114,83 lei

Unele din motivele nedistribuirii sumelor în anul 2010 sunt:

1. Remunerația de autor încasată în trimestrul IV 2010 urmează a fi distribuită în trimestrul I 2011;
2. Volumul enorm de programe care necesită timp pentru prelucrarea lor, precum și timpul necesar pentru identificarea creațiilor atât din repertoriul AsDAC, cât și din cel internațional;
3. Lipsa informației privind valorificarea creațiilor din retranslarea programelor – o mare dificultate în distribuirea remunerației de autor;
4. Probleme ce țin de programul de distribuire a remunerației de autor.

În evidența contabilă, Fondul social AsDAC și Fondul de promovare a intereselor, inclusiv informațională ale membrilor AsDAC create de Consiliul AsDAC sunt reflectate la contul 538.

Soldul contului 538 la situația din 31.12.2010 înregistra 876682,77lei, din care:
 -Remunerația compensatorie (30% pentru producători) – 158912,04 lei – suma n-a fost distribuită din motivul lipsei contractelor între producătorii de fonograme și AsDAC;

- Fondul de ajutoare materială (5%) – 123481,69 lei;
- Fondul de promovare (1%) – 71907,96 lei;
- Remunerația neelucidată (3 ani – autori neidentificați) – 522381,08 lei.

În perioada 2010 – 9 luni 2011 remunerația neelucidată s-a format din remunerația încasată de la teatre și organizații concertistice (spectacole fără permis, borderourile de la concerte nu sunt prezentate) și remunerația pentru autorii necunoscuți și fără contract cu AsDAC, reflectând suma totală de 189016,18 lei (*Anexa 15*). Totodată, menționăm că din remunerația neelucidată în perioada dată a fost exclusă suma de 281619,10 lei, inclusiv:

- Autorii care au încheiat contract – 39811,96 lei;
- Remunerația nerevendicată timp de 3 ani – 142249,76 lei;
- Remunerație autori neocroțiți, trecuți la fondul de ajutorare materială 18898,07 lei;
- Remunerație identificată și repartizată autorilor – 28370,73 lei;
- Remunerația nedistribuită din XII.2010, repartizată pe programe mixte – 52288,58 lei.

Totodată la contul 539 „Alte datorii pe termen scurt” la situația din 31.12.2010 se înregistrează o datorie totală de 1651795,96 lei, inclusiv:

- Datorii privind autorii autohtoni – 855351,22 lei, inclusiv editura „Autorpost”
- Datorii privind autorii străini cu achitare în țară – 173738,91 lei, inclusiv țările străine fără contracte, 145448,21 lei
- Datorii privind autorii străini cu achitare în străinătate – 622705,83 lei, care la 1.10.2011 s-a majorat până la 1647555,49 lei (*Anexa 16*).

Cele mai mari datorii s-au înregistrat la:

- Uniunea compozitorilor și Muzicienilor din România – 420068,73 lei;
- The Performing Right Society PRS, Marea Britanie – 75429,29 lei;
- OO Rosiiscoe Avtorscoe Obsestvo, Rusia – 629012,05 lei;
- Rosiiskii Soyz Pravoobladatelei BOIC, Rusia – 110438,68 lei;
- Broadcast Music, Inc. BMI, SUA – 49405,51 lei etc.

Transferul se efectuează o dată pe an în luna decembrie.

Deși în anul 2010 s-au reîncheiat multe contracte, rămân totuși unele țări care nu au încheiat contracte de reprezentare reciprocă, datoria constituind 173729,03 lei, iar cele care au contracte nu-și onorează obligațiile față de AsDAC.

7. Consumuri și cheltuieli

Conform rapoartelor financiare pentru anul 2010 consumurile și cheltuielile la AsDAC sunt constituite din cheltuieli generale și administrative:

- retribuirea muncii –	1612211,00 lei
- uzura și reparația activelor pe termen lung –	121603,00 lei
- deplasări de serviciu –	31360,00 lei
- cheltuieli materiale –	180522,00 lei
- diferența de curs valutar -	20833,00 lei
- alte consumuri și cheltuieli–	314692,00 lei
Total consumuri și cheltuieli –	2281221,00 lei

În perioada 9 luni 2011 s-au înregistrat consumuri și cheltuieli (*Anexa 17*) total în sumă de 1489300 lei inclusiv:

- remunerații personal	911900,00 lei
- contribuții privind asigurările sociale de stat și prime de asigurare medicale obligatorii	238800,00 lei
- uzura activelor pe termen lung	82500,00 lei
- servicii prestate de terți	108500,00 lei
- cheltuieli operaționale -	74300,00 lei
- cheltuieli materiale -	73300,00 lei

La momentul dat în procesul controlului s-a depistat o situație contradictorie ce se exprimă prin următoarele: în perioada raportată, în lipsa unui deviz de cheltuieli și înregistrând pierderi atât pentru anul 2010, cât și pentru 9 luni a anului 2011 la AsDAC s-au achitat:

- prime – 78724,03 lei
- compensație pentru zilele de sărbători oficiale – 20626,04 lei
- premii unitare – 673,77 lei
- premii ziua profesională – 30901,35 lei.

Munca angajaților AsDAC este retribuită în baza salariilor lunare de funcție, astfel, în perioada 9 luni 2011 a fost calculată și achitată compensația pentru zilele de sărbători oficiale de 20626,04 lei. Aici putem menționa că angajaților întreprinderii nu sânt și nici n-au fost aplicate prevederile articolului 111(1) din Codul Muncii RM nr. 154-XV din 28.03.2003 și conform Scrisorii Parlamentului RM CPS nr. 150 din 22.03.2011 (*Anexa 18*), referitor la zilele de sărbători nelucrătoare, din motivul ca

salariile se calculează și se plătesc pe o lună efectiv lucrată, indiferent de numărul de zile lucrătoare și implicit a zilelor de sărbătoare nelucrătoare.

Conform Statutului AsDAC administrează drepturile de autor sau conexe transmise de titularii de drepturi. Remunerația de autor se achită titularilor de drepturi conform tarifelor minime stabilite de Guvern cu ulterioarele modificări stabilite și aprobate de Consiliul AsDAC. Conform pct. 12 a Regulamentului privind repartizarea onorariului de autor în cadrul AsDAC, distribuirea și achitarea onorariilor pentru interpretarea publică vie a operelor se efectuează în fiecare lună, iar a celorlalte programe o dată în trimestru. Autorilor de peste hotare onorariul se achită în termenii stabiliți în contractele cu Asociațiile din țările respective.

Repartizarea onorariilor se efectuează în baza următoarelor documente (*Anexa 19*):

- borderouri;
- fișe de calcul prezentate de teatre și colective de interpreți;
- liste prezentate de producători de fonograme;
- contracte și liste de fonograme și videograme (filme) prezentate de importatori;
- liste prezentate de organizații și întreprinderi care valorifică opere.

*În timpul efectuării controlului s-a constatat că distribuirea nu se face conform termenelor stabilite în Regulamentul menționat mai sus, AsDAC având restanțe la repartizarea onorariului de autor, începând cu anul 2008. Spre exemplu, în 2010 repartizarea a fost efectuată în lunile mai, septembrie, decembrie, suma repartizată constituind – 5351794,59 lei (*Anexa 20*). În luna mai s-au repartizat sumele pentru perioadele: august-decembrie 2009, ianuarie-martie 2010 și onorariul neelucidat din 2007.*

*În 2011 repartizarea a fost efectuată în lunile august, iulie, mai, martie, februarie, suma repartizată constituind – 4067020,22 lei. În luna august s-au repartizat sumele pentru perioadele: iulie-decembrie 2008, precum și remunerația pentru anii 2009, 2010 (*Anexa 21*).*

Procesul de repartizare a onorariului de autor este influențat negativ de o serie de probleme permanente ce țin de:

- rapoartele prezentate de beneficiari, acestea fiind completate în majoritatea cazurilor de mână, fapt ce creează dificultăți la introducerea datelor în programul de distribuire;
- neprezentarea de către televiziune și radiouri a informației privind valorificarea creațiilor din retranslarea programelor, prezentarea rapoartelor incomplete,

- programul de distribuire elaborat la AsDAC nu este eficient pentru prelucrarea rapidă a dărilor de seamă privind valorificarea creațiilor și necesită operarea unor modificări în vederea simplificării procesului de lucru și obținerea informațiilor mai complete ce ar satisface cerințele membrilor AsDAC;

- lipsa legăturii între programul de distribuire și programul de contabilitate 1C duce la mărirea perioadei de timp dintre recepționarea rapoartelor și repartizarea onorariului cu transferul ulterior către autor.

La momentul controlului devieri în calcul nu s-au depistat. Totodată s-a constatat că în conformitate cu Regulamentul privind repartizarea onorariului de autor (pct.1.5): „AsDAC este în drept să păstreze remunerația neridicată și s-o includă, după 3 ani de la data încasării ei la contul său, în sumele ce se repartizează sau s-o folosească în alte scopuri ce țin de interesele titularilor drepturilor de autor și ai drepturilor conexe pe care îi reprezintă”.

8. Întocmirea și prezentarea rapoartelor financiare

AsDAC prezintă Rapoartele financiare lunare, trimestriale și anuale la Biroul Național de Statistică și Inspectoratul Fiscal în termenii stabiliți de legislație.

III. Îndeplinirea recomandărilor expuse în Actul de control nr.1/2010

La 06.12.2011 AsDAC a transmis la AGEPI raportul privind măsurile întreprinse, ca urmare a controlului efectuat în 2010, acestea fiind reflectate în *Tabelul nr. 7*.

Nr.	Recomandarea Comisiei de Control AGEPI	Realizarea
1.	Statutul AsDAC urma să fie revăzut prin prisma Legii nr.139/2010. În acest context necesită a fi precizate unele noțiuni utilizate urmează a fi modificat modalitatea de desemnare și de votare în cadrul adunărilor colectivilor de interpreți sau alți titulari de drepturi.	Statutul AsDAC corespunde și Legii nr.139/2010, pentru confirmare este indicat că Statutul AsDAC prevede instituțiile licenței obligatorii și extinse. Referitor la procedură, dat fiind că organizarea Adunărilor Generale conform procedurilor stabilite de Statut implică eforturi și costuri considerabile, acestea trebuie revizuite, dar din motive obiective, nici Consiliul AsDAC și nici jumătate din membrii AsDAC n-au inițiat convocarea unei Adunări Generale extraordinare, implementarea acestei recomandări a AGEPI n-a fost posibilă.
2.	În procesul-verbal al Adunărilor Generale (Conferința) urmează să fie consemnată modalitatea de vot și de alegere a comisiei de validare. De asemenea trebuie să fie indicată procedura de alegere a președintelui ședinței și secretariatului.	Dat fiind că nici Consiliul AsDAC și nici jumătate din membrii AsDAC n-au inițiat convocarea unei Adunări Generale extraordinare, implementarea acestei recomandări a AGEPI n-a fost posibilă.

3.	Urmează să fie asigurată transparența și corectitudinea în luarea deciziilor, în special a modalității de verificare a gestiunii economice și financiare de către membri, prin publicarea informațiilor solicitate cu referire la colectarea și distribuirea remunerației, comisionul reținut, etc, inclusiv a dărilor de seamă ale Directoratului, Consiliului și ale Comisiei de Cenzori, precum și a hotărârilor Conferinței, atât pe pagina web a Asociației, cât și în Buletinul Informativ.	Rapoartele Directoratului și a Comisiei de cenzori pentru anul 2010 n-au fost plasate pe site, deoarece necesită un control suplimentar , fiind constatate unele erori.
4.	Pentru asigurarea bunei funcționări, precum și pentru a reflecta transparent și echidistant activitatea sa, AsDAC trebuie să depună eforturi pentru crearea unui site accesibil și atractiv, fiind indicate și ce informații ar fi bine să conțină	Site-ul nu este atractiv, fiindcă AsDAC nu a dispus de bugetul necesar pentru aceasta, fiind transmisă o solicitare unei firme specializate, dar care nu raspuns, iar informațiile de pe site au fost plasate de către un angajat AsDAC.
5.	Actualizarea listei autorilor sau a interpreților autohtoni cel puțin o dată pe an, în scopul reflectării informației veridice. Solicitarea informației prin intermediul ÎS „Registru”, care gestionează Registrul de Stat al populației ce conține date inclusiv al decesurilor pe teritoriul Republicii Moldova.	Lista autorilor și interpreților se actualizează în fiecare săptămână. Prețul pentru serviciul prestat de ÎS „Registru” nu se justifică, pentru majoritatea datelor este necesar consimțământul persoanei.
6.	Întocmirea unui raport anual al Consiliului asupra activității sale și prezentat în cadrul Adunării Generale (Conferință) sau să fie posibilă publicarea acestora pe pagina web a AsDAC.	Se va ține cont.
7.	Hotărârile Consiliului, în special cele privind majorarea tarifelor și stabilirea comisionului reținut, modalitatea de determinare a încasărilor pentru fondul social de ajutorare materială și pentru fondul de promovare a intereselor membrilor AsDAC, urmează a fi motivate în măsura în care să nu provoace nemulțumiri din partea utilizatorilor și totodată să asigure funcționalitatea AsDAC.	Actualmente sunt în vigoare tarifele aprobate de Consiliul la 31.03.2009. Pe viitor se va ține cont de această recomandare.
8.	Ca urmare a adoptării Legii nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, urmează a fi revăzut Regulamentul privind repartizarea onorariului de autor în cadrul AsDAC,	Se ține cont de noile prevederi legale, iar în eventualitatea unor erori, acestea vor fi înlăturate la verificarea suplimentară prin intermediul modului programului de repartiție care generează totalurile, finisat în septembrie 2011.

	aprobat de Consiliul la 04.06.2001. cu modificările ulterioare, deoarece unele scheme de repartizare au fost modificate, fiind introduse și mai multe noțiuni noi.	Elaborarea unui nou regulament nu a fost posibilă din lipsa de personal și a volumului mare de lucru, acest lucru se preconizează să fie realizat în trimestrul I 2012.
9.	Referitor la ținerea registrelor urmează a fi asigurată corectitudinea completării Registrelor de evidență a titularilor – membri ai AsDAC și a beneficiarilor pentru a se evita pe viitor dublarea sau repetarea numerelor la contracte, iar pentru reflectarea datelor veridice urmează a se duce evidența și a contractelor reziliate. În cazul anulării unor înscrieri în Registru, este necesar de a întocmi o decizie adoptată în mod corespunzător.	<p>La 11.04.2011 a fost emis un ordin prin care s-a dispus ducerea evidenței membrilor în liste separate pe categorii de autorii. De asemenea, sunt prezentate lunar și trimestrial dări de seamă privind membrii noi și cei care au reziliat contractele.</p> <p>Referitor la evidența beneficiarilor, pînă la mijlocul anului 2011, aceasta se ducea manual. În prezent se duce și în format electronic, în programul de contabilitate 1C. de asemenea, este în lucru setarea programului pentru a fi posibilă vizualizarea licențelor anulate.</p>
10.	Consolidarea capacității instituționale a asociației, precum și colaborarea cu alte organizații de acest gen. De asemenea, necesită a fi instituite relații cooperante cu organele de stat care au atribuții în domeniul respectării drepturilor de autor și a drepturilor conexe, precum și cu organele de drept care asigură aplicarea normelor legale. O direcție prioritară urmează a fi soluționarea problemei privind executarea hotărârilor instanțelor de judecată ce țin de încasarea sumelor datorate de către utilizatori pentru valorificarea creațiilor.	<p>Nu este clar ce se are în vedere prin „capacitate instituțională”.</p> <p>În 2011 AsDAC a semnat contracte cu încă 6 OGC-uri străine și cu 2 se află în negocieri.</p> <p>Dintre OGC-urile din RM a semnat contract cu AO „ReproMold” și discută cu ANCO, dar așteaptă hotărârea definitivă a instanței de judecată referitor la Decizia AGEPI din 14.12.2010.</p> <p>A încercat să încheie acorduri de colaborare cu Consiliul municipal Chișinău, Direcția generală comerț, alimentație publică și prestări servicii a Primăriei, dar fără rezultat. La fel, a primit un raspuns negativ de la Serviciul Vamal cu privire la importatori de echipamente și suporturi. Mai multe sesizări au fost expediate CCA, dar acesta n-a întreprins nici o acțiune.</p> <p>Se constată o colaborare bună cu executorii judiciari.</p> <p>A fost elaborat un modul al Registrului de evidență a dosarelor, hotărârile instanțelor și executarea acestora. Conține toate datele pentru anii 2010-2011.</p>
11.	Necoinciderea unor date contabile în darea de seamă a directoratului AsDAC cu cele din Actul de control al Comisiei de Cenzori și cu raportul financiar pentru anul 2009.	Au fost prezentate datele suplimentar în cadrul ședinței Comisiei de desemnare.
12.	Încheierea unui contract cu o companie de audit în vederea consultării și controlului privind ținerea corectă a evidenței	A fost contactată o companie de audit ÎM „Soter&Parteners” SRL, însă costul acestui serviciu este exagerat și AsDAC nu-și permite

	contabile în corespundere cu cerințele legislației în vigoare, luând în considerație specificul domeniului de activitate a AsDAC.	asemenea cheltuieli. În plus, efectuarea unui control de audit, ar fi rațională după organizarea adecvată a activității contabile.
13.	Asigurarea întocmirii și prezentării complete și corecte a documentelor primare, a registrelor contabile conform regulilor stabilite de Ministerul Finanțelor, precum și integritatea și păstrarea acestora conform cerințelor Organului de Stat pentru Supravegherea și Administrarea Fondului Arhivistic al Republicii Moldova. La moment registrele contabile sintetice și analitice sunt prezente numai în programul contabil.	După controlul AGEPI în 2010, firma de deservire a setat programul de contabilitate 1C, fiind înlăturat neajunsul, astfel dând posibilitatea de a imprima inclusiv registrele jurnal. În prezent, sunt completate toate rubricile ale documentelor primare și registrelor contabile, care sunt sistematizate și păstrate conform regulilor prevăzute de Legea contabilității.
14.	Modernizarea Programului de calculator privind distribuirea onorariului de autor, având drept scop reducerea timpului necesar pentru efectuarea acțiunilor aferente distribuirii.	În decembrie 2009 AsDAC a elaborat de sine stătător, în format Excel, un program de repartiție a remunerației colectate din cablu. În ianuarie 2010, AsDAC a fost modificat programul de repartiție preluat de la ADA. În august 2010, a elaborat un proiect de solicitare a unui grant de la NORDCODE (Norvegia) pentru procurarea CoSIS-ului, dar n-a fost aprobat. În septembrie 2010, programatorul angajat a elaborat aplicația PRReC în MS Access și au adus îmbunătățiri PRB. În aprilie 2011 s-a finisat elaborarea Proiectului Conceptul de Program electronic performant de repartiție a remunerației, care integrează toate documentația elaborată.
15.	Deschiderea cardurilor bancare pentru toți membrii AsDAC în scopul minimizării problemei privind repartizarea onorariilor de autor.	La 20.12.2010 s-a încheiat un contract cu SA „Banca de Economiei” pentru plata remunerației prin intermediul cardurilor bancare.
16.	Încheierea unui acord de colaborare cu Camera Înregistrării de Stat referitor la prezentarea periodică a informației privind înregistrarea persoanelor fizice și juridice.	La 01.11.2011 a fost încheiat un acord cu IS „Camera Înregistrării de Stat”.
17.	Încheierea unui acord de colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne (în baza Legii cu privire la asociațiile obștești (articolul 8(11)1)) privind acordarea asistenței în timpul efectuării controalelor de inspectorii AsDAC și identificarea locului de trai a autorilor;	A fost sesizat MAI, dar acesta nu a venit cu nici o propunere concretă. Au fost sesizate comisariatele de poliție, dar abordarea acestora este formală. S-a constatat lipsa totală de interes a poliției și a procuraturii de a interveni în problema punerii în legalitate a operatorilor prin cablu.

18.	Înregistrarea ca marcă a semnului AsDAC aplicat pe toate contractele AsDAC cu înscrierea ulterioară a acestuia la activele nemateriale.	Cererea a fost depusă la AGEPI la 12.10.2011.
-----	---	---

Tabelul nr.7 – Realizarea recomandărilor AGEPI din 2010.

IV. Concluzii:

A. AsDAC este cea mai mare asociație obștească din RM, care administrează drepturile exclusive patrimoniale și cele morale ale autorului și are drept rol principal asigurarea supravegherii respectării drepturilor menționate și prin urmare contribuie semnificativ la creșterea credibilității autorilor vis-a-vis de sistemul legal ce ține de dreptul de autor și conexe.

După cum s-a menționat și mai sus distribuția remunerăției de autor este influențată negativ de o serie de factori, principalii fiind:

- rapoartele privind valorificarea creațiilor de către utilizatori prezentate pe suport de hârtie (majoritatea completate de mână) sunt incomplete creând mari dificultăți la descifrarea acestora;
- rapoartele privind valorificarea creațiilor prezentate pe CD incompatibile cu programul de repartizare, caz în care se impune o prelucrare suplimentară a acestora.

Factorii enumerați cauzează distribuția remunerăției în termeni de lungă durată. La AsDAC s-a încercat rezolvarea problemei date prin mărirea personalului încadrat la distribuție – metodă ce nu a atins un rezultat pozitiv.

B. În baza celor expuse, se solicită suplimentar administrației AsDAC, în termen de 15 zile de la recepționarea prezentului act, de a prezenta informația privind:

- mecanismul de distribuție a remunerăției de autor colectate în privința categoriilor de drepturi gestionate de ANCO, conform Deciziei Comisiei AGEPI din 14.12.2010;
- măsurile întreprinse pentru încasarea datoriilor de la utilizatori pentru ultimii trei ani;
- măsurile întreprinse pentru identificarea autorilor/titularilor de drepturi neidentificați pentru ultimii trei ani.
- măsurile întreprinse pentru executarea hotărârilor juduciare de încasare a unor sume/penalități restante;
- modul în care se acumulează și se repartizează remunerăția pentru valorificarea operelor intrate în domeniul public și a expresiilor folclorice, în baza art.47 din Legea nr.139/2010.

C. Totodată, directorul general AsDAC, în termen de 30 zile de la recepționarea prezentului act, urmează să prezinte *explicații* cu privire la:

- nerespectarea obligațiilor legale de a prezenta la AGEPI a documentelor stipulate în art.51 al Legii nr.139/2010;
- motivele neconformării AsDAC cu pct.3 al Deciziei Comisiei AGEPI din 14.12.2010;
- considerentele din care admiterea noilor membri-ai organizației se examinează de către Consiliul și nu de către Directorat, așa cum este indicat în Statutul AsDAC;
- temeiul legal care a stat la baza rezilierii contractelor cu teatrele și cu organizațiile concertistice în 2009.

D. În același context, în termen de 30 zile de la recepționarea prezentului act, considerăm că necesită a fi prezentate *explicații* și de către Consiliul AsDAC privind:

- confundarea competențelor Consiliului și Directoratului în ceea ce privește admiterea noilor membri;
- motivele tergiversării procedurii de aprobare a raportului de activitate a Directoratului și a raportului Comisiei de cenzori pentru anul 2010;
- motivele din care nu a fost aprobat cuantumul comisionului ce urmează a fi reținut pentru anul 2011 și temeiul legal care a stat la baza aplicării Hotărârii Consiliului din 30.12.2009 privind cuantumul comisionului spre prelevare din remunerația de autor acumulată pe parcursul anului curent.

V. Recomandări:

1. examinarea prezentului Act de control în regim prioritar în cadrul celei mai apropiate ședințe a Consiliului AsDAC în scopul întreprinderii măsurilor de înlăturare a încălcarilor depistate și de evitare a acestora pe viitor.
2. elaborarea planului de activitate și bugetului pentru anul următor într-un termen prestabilit și aprobarea de către Consiliu în vederea organizării eficiente a activității AsDAC și a veniturilor/cheltuielilor în scopul evitării situațiilor alarmante de funcționare în limitele unor venituri mai mici decât volumul total al cheltuielilor . Elaborarea actelor menționate, cu excepția Raportului anual AsDAC, se efectuează la finele anului (lunile noiembrie-decembrie) și se aprobă până la 31 decembrie.

În funcție de evoluția viitoare și schimbările legislative care ar putea avea loc sau de evoluția numărului de persoane angajate la AsDAC, este posibil ca Planul anual și Bugetul să sufere modificări semnificative. În cazul în care se operează modificări importante asupra activităților propuse se va aproba un Plan revizuit.

3. elaborarea anual a următoarelor acte, luând în considerație volumul enorm de lucru efectuat de AsDAC și pct.4.2.3 (f) din Statutul AsDAC:

- Programul anual de activitate AsDAC, care urmează a fi elaborat, ținându-se cont de activitatea fiecărui departament și ar conține următoarele rubrici:

Nr. crt.	Denumirea acțiunii	Plan	Termenul de executare	Executori
----------	--------------------	------	-----------------------	-----------

- Bugetul anual, ce urmează a fi pus în practică conform Programului anual de activitate AsDAC;
  - Statele de personal;
  - Raportul anual de activitate AsDAC (elaborat conform compartimentelor programului anual de activitate).
4. întreprinderea tuturor măsurilor posibile pentru încasarea datoriilor de la utilizatori;
  5. întreprinderea tuturor măsurilor posibile pentru identificarea autorilor/titularilor de drepturi neidentificați în vederea distribuirii remunerației acumulate și păstrate la contul AsDAC;
  6. întreprinderea tuturor măsurilor posibile pentru executarea hotărârilor juduciare de încasare a unor sume/penalități restante;
  7. respectarea Regulamentului privind inventarierea, aprobat prin Ordinul ministerului finanțelor din nr. 27 din 28.04.2004 (MO 27.07.2004, nr.123-124), deoarece actul privind rezultatele inventarierii, efectuate conform ordinului nr. 38 din 27.12.2010, în care s-a constatat lipsa Notebookului Riscom Legenda NG 1032A Premium-M 750, procurat la prețul de 20886,25 lei la 24.03.2006 în baza facturii MK0667652 eliberată de „Riscom Computers” SR nu este însoțit de notă explicativă din partea persoanelor ce poartă răspundere pentru lipsurile constatate și de propuneri privind posibilitatea efectuării compensării (pct.106 și respectiv pct.109 a Regulamentului menționat).
  8. reflectarea în venituri a sumei din remunerația colectată, reținută pentru acoperirea cheltuielilor efective aferente gestionării drepturilor de autor și conexe (comisionul AsDAC), la momentul acumulării, indiferent de momentul distribuirii remunerației de autor, conform recomandărilor propuse de organele de resort.
  9. la calcularea datoriilor cu utilizatorii în evidența contabilă, ar fi binevenit ca perioada de facturare în documentele eliberate să corespundă perioadei de referință, în scopul sporirii încasărilor globale, precum și a înregistrării corecte și la timp a datoriilor privind remunerația care urmează a fi încasată;

10. sporirea eficienței și utilității paginii web www.asdac.md, iar pentru modificarea site-ului și programului de repartizare propunem folosirea mijloacelor bănești din „Fondul de promovare a intereselor, inclusiv informațională, ale membrilor AsDAC”;
11. sistematizarea activității Consiliului în vederea prezentării unei dări de seamă anuale;
12. completarea paginii web cu informațiile care lipsesc, conform prezentului raport (lista autorilor neidentificați; dările de seamă prezentate de beneficiari, lista utilizatorilor datornici, etc.)
13. inițierea măsurilor ce țin de recuperarea datoriilor, inclusiv și prin intermediul instanțelor de judecată. În vederea rezolvării problemei date propunem includerea în Programul anual de activitate AsDAC a compartimentului „Recuperarea datoriilor”, care va include subpuncte conform categoriilor de datorași (TV, radio, IP, etc.), precum și termenul de executare și persoanele responsabile (inspectori, juriști). Inițial va fi necesar de a elabora lista deplină a datornicilor, pentru divizarea ulterioară a acesteia pe trimestre și anexarea la Programul anual de activitate. Acesta este un mod destul de eficient de a acționa în vederea realizării scopurilor puse, deoarece obligă personalul de a executa anumite acțiuni în termeni stabiliți.
14. crearea posibilității tehnice pentru membrii AsDAC de a-și declara repertoriul în regim online prin intermediul paginii web;
15. publicarea pe pagina web a catalogului public ce va conține repertoriul integral AsDAC, făcând posibilă căutarea după următoarele criterii:
  - Denumirea operei;
  - Numele titularului de drepturi (autor muzică, autor text, interpret, colectiv de interpreți);
  - Nr. și data înregistrării contractului (termenul de valabilitate).Căutarea după autor va afișa informația detaliată despre repertoriul acestuia (repertoriul integral al autorului). Afișarea informației după căutare:
  - Nr. și data înregistrării contractului (termenul de valabilitate);
  - Autorul/coautorii;
  - Denumirea operei/operelor.
16. implementarea colectării rapoartelor prin poșta electronică, în formatul, care ar permite copierea lor direct în programul de repartizare, în scopul reducerii la maxim a timpului necesar pentru distribuire.

17. exportarea datelor din BD existente în ceea ce privește „Remunerația pentru drept de autor” și plasarea pe pagina web (timp necesar: circa 4 om/ore lunar);
18. trecerea la noul SI de gestiune internă care în prezent se află în variantă de test și renunțarea la SI vechi;
19. modernizarea programului de distribuire;
20. organizarea întrunirilor planificate cu membrii AsDAC, utilizatorii și cu alte persoane ale organizațiilor interesate în acest domeniu, în vederea informării privind modificările operate în legislație, a tarifelor de calculare a remunerației, precum și a modalității de repartizare prevăzute de regulamentul de distribuire din cadrul AsDAC;
21. crearea paginii AsDAC pe site-ul de socializare www.facebook.com pentru o mai bună interacțiune cu asociații și cu cei cărora li se achită remunerația dreptului de autor.
22. analizarea posibilității de a modifica/completa Statutul AsDAC în contextul noilor prevederi legale;
23. evaluarea și înregistrarea Programului de distribuire a remunerației de autor, elaborat la AsDAC, luând în considerație faptul că valoarea obiectelor de proprietate intelectuală înregistrate și utilizate în activitatea economică poate fi inclusă în bilanțul contabil al întreprinderii în calitate de parte componentă a activelor de lungă durată se propune. Acest lucru permite majorarea activelor întreprinderii. Evaluarea Programului de distribuire a remunerației de autor pentru includerea în bilanțul contabil poate fi efectuată de contabilitatea întreprinderii prin estimarea valorii inițiale (de bilanț) a activelor.
24. crearea unui Sistem Informațional Integrat și apoi a unui Sistem Informatic Integrat care să acopere toate domeniile de activitate ale AsDAC, bazat pe tehnologie WEB;
25. integrarea SI contabil cu SI integrat;
26. crearea formularelor online pe site-ul www.asdac.md, unde solicitanții (asociații, interpreții, compozitorii, etc) să introducă singuri datele care la moment parvin pe suport hârtie;
27. crearea posibilităților de vizualizare a remunerației de autor în regim real pe site-ul asociației și posibilităților pentru ca fiecare solicitant/asociat să posede cabinetul personal de lucru unde să-și vadă veniturile în orice moment;
28. crearea posibilității de achitare online a remunerației dreptului de autor;

29. crearea unui mecanism de monitorizare pe WEB a obiectelor dreptului de autor și/sau drepturilor conexe (de ex: atunci când cineva ascultă o piesă pe www.youtube.com, autorul/compozitorul/interpretul să fie remunerat).

AsDAC va informa AGEPI pînă la 15.06.2012 despre măsurile întreprinse privind înlăturarea încălcărilor depistate și în ce măsură s-au luat în considerație recomandările din prezentul Act de control.

Din partea AGEPI, membrii Comisiei de Control:

Buga Narcis
Belei Olga
Rotaru Sergiu
Ioniță Andrei
Bondaresco Patricia
Luțcan Alexandru
Brînza Sergiu
Certan Tatiana
Mihai Adela
Sibov Liviu
Rusu Dumitru

Din partea AsDAC:

Angela Stroici
Maria Silion